

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/77/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2712203214
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2712203214.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudcov JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Jána Mihala v právnej veci žalobkyne: BL Telecom debt, s. r. o., Bratislava, Šoltésovej 14, zastúpenej splnomocnenkyňou: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., Bratislava, Šoltésovej 14, proti žalovanému: J. T., nar. XX. H. XXXX, bytom F., U. XXXX/XX, o 248,95 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 9. augusta 2012 č. k. 2C/68/2012-27 a dopĺňaciemu rozsudku toho istého súdu z 13. februára 2014 č. k. 2C/68/2012-60 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Dopĺňací rozsudok súdu prvého **m e n í** tak, že určuje za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti zmluvnú podmienku vyjadrenú v bode 4 Dodatku k Zmluve o pripojení uzatvoreného 15. novembra 2007 medzi obchodnou spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a.s., Bratislava, Vajnorská 100/A a žalovaným spôsobom: „V prípade porušenia zmluvných povinností zo strany Účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b/ alebo v bode 2 alebo v bode 3 tohto Dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a/ až c/ Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM karty zo strany Podniku, je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku. V prípade žiadosti Účastníka o vypojenie SIM karty z prevádzky v zmysle bodu 2 tohto Dodatku je zmluvná pokuta podľa predchádzajúcej vety splatná okamihom doručenia žiadosti o vypojenie SIM karty z prevádzky Podniku. Zaplatením akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tohto Dodatku nezaniká právo Podniku na náhradu škody v plnom rozsahu, ktorá mu vznikla porušením povinností, na ktorú je viazaná daná zmluvná pokuta. Účastník je zároveň povinný uhradiť Podniku náhradu škody presahujúcu sumu zmluvnej pokuty.“.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom z 9. augusta 2012 č. k. 2C/68/2012-27 súd prvého stupňa I. žalobu zamietol a II. žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil, pokiaľ šlo o vec samu, právne § 53 a § 54 ods. 1 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení účinnom v čase uzavretia medzi žalovaným a právnu predchodkyňou žalobkyne /spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a.s., Bratislava, Vajnorská 100/A/ Zmluvy o pripojení a Dodatku k tejto zmluve z 15. novembra 2007 /ďalej len „Zmluva“ a „Dodatok k Zmluve o pripojení“) a § 43 ods. 1 a ods. 5 písm. b/ zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách; vecne potom tým, že v prejednávanej veci došlo medzi právnu predchodkyňou žalobkyne a žalovaným k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy formulárového charakteru, ktorej obsah žalovaný nemal možnosť ovplyvniť a v ktorej došlo k dojednaniu tiež zmluvnej pokuty vo výške 248,95 eur (konkrétne v bode 4 Dodatku k Zmluve o pripojení) pre prípad porušenia zmluvných

povinností zo strany žalovaného, pričom žalobou sa žalobkyňa domáha zaplatenia tejto zmluvnej pokuty. Súd prvého stupňa však jej požiadavke nevyhovel, nakoľko žalobkyňa v konaní nepreukázala porušenie povinností žalovaného uhrádzať cenu poskytnutých služieb riadne a včas, na základe čoho by bola žalovaná oprávnená požadovať zaplatenia zmluvnej pokuty. Po posúdení podmienok obsiahnutých v Dodatku k Zmluve o pripojení (časti týkajúcej sa dohodnutej povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu) navyše dospel k záveru, že zmluvná podmienka dojednaná v predmetnom Dodatku k Zmluve o pripojení v bode 4 je neplatná z dôvodu jej neprijateľnosti, keď sa pri určení zmluvnej pokuty nerozlišovalo, či k porušeniu zmluvne prevzatých povinností Účastníka (žalovaného vstupujúceho do zmluvného vzťahu v postavení spotrebiteľa) dôjde na začiatku existencie zmluvného vzťahu alebo pred jeho ukončením, ako ani to, za aké porušenie zmluvných povinností nárok na zmluvnú pokutu vzniká, čo spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Rozhodnutie o trovách konania bolo potom odôvodnené právne § 142 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne plným úspechom žalovaného v konaní, ktorému ale v konaní žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie iba žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v celom rozsahu s priznaním jej náhrady trov prvostupňového i odvolacieho konania. Namietala vyvodením (súdom prvého stupňa) z vykonaných dôkazov nesprávnych skutkových zistení, založeným na nesprávnom poňatí inštitútu dôkazného bremena. Súd prvého stupňa jej (žalobkyni a odvolateľke) totiž vytkol neunesenie dôkazného bremena za situácie, keď od nej nešlo spravodlivo žiadať preukázanie reálnej neexistencie určitej právnej skutočnosti (tu nezaplatenia faktúr v lehote splatnosti), ale naopak účinne bolo možné preukázať iba opak (zaplatenie) a na ten dôkazné bremeno ťažilo žalovaného (ktorý však takéto bremeno neunesol). Ďalej dôvodila tým, že dojednanie o zmluvnej pokute v Dodatku k Zmluve o pripojení bolo dostatočne určitým čo do určenia jej výšky ako aj špecifikácie zmluvných povinností, pri ktorých porušení nárok na zmluvnú pokutu vzniká. Podstatným tu bolo najmä to, že výška zmluvnej pokuty zohľadňovala benefity poskytované predchodkyňou žalobkyne žalovanému, medzi ktoré patrí aj zľava na mobilný telefón. Žalobkyňa si v uvedenom prípade navyše neuplatňuje zmluvnú pokutu ani v takej výške, ako jej to umožňuje § 3a ods. 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., z čoho možno vyvodíť, že zmluvná pokuta v ňou požadovanej výške nemôže byť neprijateľná.

Dopíňacím rozsudkom z 13. februára 2014 č. k. 2C/68/2012-60, vydaným až na pokyn odvolacieho súdu, ktorý po prvotnom predložení mu veci na rozhodovanie o odvolaní súdu prvého stupňa vytkol nepostupovanie v zmysle § 153 ods. 4 O. s. p., súd prvého stupňa určil, že dojednaná zmluvná podmienka uvedená v bode 4 v Dodatku k Zmluve o pripojení z 2. augusta 2007 v znení: „V prípade porušenia zmluvných povinností zo strany Účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b/ alebo v bode 2 alebo v bode 3 tohto Dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a/ až c/ Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM karty zo strany Podniku, je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku. V prípade žiadosti Účastníka o vypojenie SIM karty z prevádzky v zmysle bodu 2 tohto Dodatku je zmluvná pokuta podľa predchádzajúcej vety splatná okamihom doručenia žiadosti o vypojenie SIM karty z prevádzky Podniku. Zaplatením akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tohto Dodatku nezaniká právo Podniku na náhradu škody v plnom rozsahu, ktorá mu vznikla porušením povinností, na ktorú je viazaná daná zmluvná pokuta. Účastník je zároveň povinný uhradiť Podniku náhradu škody presahujúcu sumu zmluvnej pokuty.“, je neplatná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky.

Hoci potom odvolaním bol priamo napadnutý len prvotný rozsudok súdu prvého stupňa z 9. augusta 2012, jeho obsahom sa spochybňuje i vyhodnotenie dojednania o zmluvnej pokute v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú zmluvnú podmienku, čo je napokon aj dôvodom prečo už skôr podaným odvolaním bol napadnutý i neskôr vydaný dopíňací rozsudok.

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. vec v medziach odvolania žalobkyne, teda s preskúmaním správnosti rozhodnutia oboma rozsudkami (pretože rozhodnutie o zamietnutí žaloby a rozhodnutie o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky mali charakter rozhodnutí na

sebe vzájomne závislých a rozhodnutie o trovách konania bolo naopak závislým na výsledku konania ako celku) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (pretože tu síce šlo /aj/ o vec samu, na druhej strane však nie aj o ktorýkoľvek zo zákonom ustanovených prípadov potreby pojednávania takejto veci na pojednávaní odvolacieho súdu, nakoľko tu nevznikla potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania, súd prvého stupňa vec prejednal na pojednávaní, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, v dôsledku čoho boli splnené podmienky, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 O. s. p), čo sa fakticky týkalo i dopĺňacieho rozsudku, ktorý však bolo nutné pre čiastočnú zjavnú nesprávnosť jeho výroku formálne zmeniť (§ 220 O. s. p.).

Takýto záver bol namieste aj napriek dôvodne uplatnenej námietke nesprávneho uchopenia (okresným súdom) princípu dôkazného bremena zapríčineného nenáležitým posúdením problému povinností jednotlivých strán sporu na poli dokazovania (v tejto súvislosti pozri odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Trnave z 19. novembra 2013 č. k. 10Co/187/2012-59 v konaní vedenom za účasti žalobkyne totožnej s tou v prejednávanej veci, kde ale argumentácia Okresného súdu Dunajská Streda ako súdu prvého stupňa bola založená výsostne len na nepreukázaní iniciátorkou predmetného konania tzv. negatívnych skutočností a javov v procese dokazovania - pozn. odvolacieho súdu), nakoľko spomenutá nesprávnosť nemala pri druhom nosnom argumente odôvodňujúcom zamietnutie žaloby v prejednávanej veci vplyv na správnosť spôsobu rozhodnutia napadnutým rozsudkom.

Rozhodujúcim tu totiž bolo najmä to, že vo vzťahu k procesnej stránke veci platí, čo už tunajší súd v minulosti uzavrel v inej veci, vedenej ním pod sp. zn. 10Co/362/2010 (inak vo veci Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 8C/40/2010), teda že z úpravy ustanoveniami § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. už k času rozhodovania napádaným rozsudkom súdu prvého stupňa a i k času rozhodovania odvolacieho súdu týmto jeho (práve odôvodňovaným) rozsudkom vyplýva, že už skôr existujúca možnosť súdu v rozsudku, týkajúcom sa sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (podľa odseku 3 účinného už od 15. októbra 2008) bola nahradená povinnosťou vydať takéto rozhodnutie vtedy, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a súčasne nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie (odsek 4 účinný od 1. marca 2010).

Takáto úprava je procesným ekvivalentom obdobnej úpravy nachádzajúcej sa od 1. marca 2010 v ustanovení § 53a O. z. (teda v tzv. hmotnom práve), pričom jej špecifikom je, že na jej základe súd i v tzv. sporovom konaní (zásadne ovládanom dispozičným princípom), hoc aj len v takom, kde má základná požiadavka žalobcu pôvod v spotrebiteľskej zmluve, môže dotvoriť jeho predmet (konania) tým, že aj bez výslovného návrhu niektorého účastníka konania (vyjadreného buď v žalobe alebo vzájomnej žalobe) určí neplatnosť zmluvnej podmienky s poukazom na jej neprijateľnosť. Nie je rozhodné, či žalobu v takejto veci podal dodávateľ, spotrebiteľ alebo príslušné združenie (t. j. právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu), ale len to, že výsledky vykonaného dokazovania smerujú k rozhodnutiu v neprospech dodávateľa alebo naopak v prospech spotrebiteľa preto, že niektorá podmienka alebo aj viaceré takéto podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Takéto určenie (neprijateľnosti a neplatnosti) je tu potom zjavne pre spotrebiteľa za účelom jeho zvýšenej ochrany zaručovanej i na nadnárodnej úrovni (ustanovením povinnosti reagovať na porušenie noriem spotrebiteľského práva aj bez výslovného návrhu spotrebiteľa) a tiež v smere eliminovania rizika výskytu neprijateľných podmienok (v tejto súv. por. najmä tzv. hmotnoprávnu povinnosť dodávateľa sa zdržať používania podmienky určenej za neprijateľnú i vo vzťahoch s ostatnými spotrebiteľmi podľa § 53a ods. 1 O. z.), na druhej strane však i na ochranu dodávateľa takýmto určením dotknutého (ako ustanovením možnosti brojiť aj proti samostatnému výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti podmienky, ktorý by tu nebyť úpravy z ust. § 153 ods. 4 O. s. p. byť nemusel, tak i ustanovením prípustnosti dovolania v takýchto prípadoch a umožnením tak osobe rozhodnutím dotknutej toto napadnúť i za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku).

Ak potom i v tejto konkrétnej (tu odôvodňovanej) veci musia platiť závery z vyššie zmienenej skôr prejednávanej a tiež rozhodnutej inej veci, zopakovať je namieste (v tomto prípade už hmotnoprávne), že vo vzťahu k určeniu dojednania o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku neplatí to, čo u úrokov z omeškania, čiže nie je tu obdoba žiadnej obraznej „záchranej brzdy“ v podobe nástupu zákonných úrokov z omeškania (pre prípad výpadku tých dojednaných zmluvne, avšak pri uplatnení noriem spotrebiteľského práva neprijateľne). Logickým dôsledkom toho (i pre odlišnosti v charaktere ochrany normami spotrebiteľského práva - oproti úprave z noriem občianskeho práva vo všeobecnosti) musí byť, že dojednanie o zmluvnej pokute môže z pohľadu prijateľnosti (a platnosti) podmienky buď obstať alebo naopak padnúť len ako celok (i so všetkými rizikami z toho pre strany zmluvného vzťahu plynúcimi, opäť na rozdiel od bežnej úpravy zmluvných pokút v ust. § 544 - 545 O. z. a práva súdu ich výšku znížiť podľa § 545a O. z.).

Ak potom síce slovenský právny poriadok neustanovuje (na rozdiel od výšky úrokov z omeškania) pre výšku zmluvných pokút žiaden strop (obmedzenie) a principiálne by šlo akceptovať i obhajobu konkrétnej výšky zmluvnej pokuty v prejednávanej veci záujmom operátora mobilnej telekomunikačnej siete na doplatení zľavy z ceny telefónu, poskytnutej v očakávaní riadneho plnenia si povinností zo strany jeho zákazníka (ak sa príslušné očakávanie nenaplní) a na zaplatení paušalizovanej náhrady škody za rovnako očakávaný (avšak počínaním zákazníka zmarený) stav nárastu majetku operátora o platby za služby počas doby viazanosti; prijať už nešlo (a to predovšetkým pre argumenty ponúknuté už súdom prvého stupňa) konkrétnu podobu dojednania o tzv. pevnej zmluvnej pokute (nezohľadňujúcej najmä faktor dĺžky zotrvania spotrebiteľa pri riadnom plnení povinností, vyplývajúcich mu zo zmluvy).

Práve toto (nezakotvenie - v zmluvnom dojednaní, o ktoré tu ide - takého spôsobu určenia výšky zmluvnej pokuty, ktorý by bol schopný vyhodnocovať aj pomer dĺžky času „stráveného“ riadnym plnením si zmluvných povinností spotrebiteľom a dĺžky času, v ktorom to takto naopak nebolo) i v spojitosti s nutnosťou dodávateľa (veriteľa) sa v spotrebiteľských vzťahoch takpovediac „trafiť“ (aby dojednanie ešte šlo považovať za prijateľné a preto tiež za platné) potom aj v prejednávanej veci podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu musí mať za následok 1. záver o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a 2. nemožnosť vyhovieť žalobe opretej o takúto podmienku (s nemožnosťou na tomto nič zmeniť akýmkoľvek dôkazom vrátane tých naznačovaných odvolaním - keďže v tomto prípade treba pripomenúť iný skorší záver tunajšieho súdu z jeho rozhodovania v tzv. spotrebiteľských veciach a to ten, podľa ktorého je to v takýchto veciach vždy protivník spotrebiteľa, ktorý má dôkazné bremeno na preukázanie všetkého, čo by mohlo byť jemu na prospech a naopak spotrebiteľovi na neprospech, pričom preukázanie tu musí byť bezpečné, teda spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti a takéto bremeno ani žalobkyňa z prejednávanej veci neunesla).

Preto bolo zamietnutie žaloby, rovnako ako aj určenie súdom prvého stupňa spochybnenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú potrebné považovať za správne a namieste bolo napadnutý rozsudok i dopĺňací rozsudok k nemu podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdiť (v prípade prvého rozsudku priamo a u dopĺňacieho rozsudku s jeho len formálnou zmenou bez zmeny podstaty rozhodnutia za použitia ust. § 220 O. s. p., keďže v tomto prípade bolo treba napraviť jednak zrejmu nesprávnosť predstavovanú zjavne chybným určením dňa uzavretia Dodatku k Zmluve o pripojení (porovnaj č. I. 60 a 19) ako aj opomenutie súdu prvého stupňa do výroku zaniest' i osoby, medzi ktorými v uvedený deň došlo k uzavretiu takéhoto zmluvného vzťahu). To sa týkalo i závislého rozhodnutia o trovách konania, ktorý bolo tiež potrebné ako vecne správny potvrdiť (keď tu bolo rozhodujúce, že v konaní zaznamenal prevažný úspech žalovaný, ktorému však v konaní žiadne trovy nevznikli a pre prípad opaku ich náhradu ani nežiadal).

V takto skončenom odvolacom konaní bol úspešný žalovaný a bol to tak on, komu podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. vzniklo aj právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný však nepodal návrh na priznanie mu náhrady trov (hoci ide o nutnú procesnú podmienku podľa § 151 ods. 1 O. s. p.) a ak sa ani zo spisu vznik žiadnych trov konania tohto účastníka v odvolacom konaní nepodával, rozhodnúť šlo aj tu iba spôsobom uvedeným v tretej vete výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu (neprižnaním náhrady).

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.